תוספתא · מהדורת ליברמן · סדר מועד

תוספתא עירובין (ליברמן)

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא עירובין (ליברמן)

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-עירובין-ליברמן/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 7
פרק ד 10
פרק ה 13
פרק ו 16
פרק ז 19
פרק ח 21

פרק א

א מבוי שגבוה מעשרים אמה, יתר מפתחו של היכל, הרי זה צריך למעט. כיצד ממעטו, נותן עליה קורה מעשרים ולמטה. הרחב מעשר אמות, יתר מפתחו של היכל, הרי זה צריך למעט. כיצד ממעטו, עושה לו פס וממעטו, עד עשר אמות.

ב מבוי שיש לו צורת פתח, אע"פ שרחב מעשר אמות, הרי זה אין צריך למעט. ר' ליעזר אומ' הכשר מבוי בלחיים. מעשה בר' ליעזר שהלך אצל יוסף בן פרידה לאוכלין וראה לו מבוי שאין לו אלא לחי אחד, אמ' לו עשה לו שנים, אמ' לו אתה או' לסותמו? אמ' לו יסתם, מה ראיה לשבת בכך.

ג רבן שמעון בן גמליאל או' כל מבוי שפחות מארבע אמות הרי זה אין צריך כלום. הרחב מעשר אמות מעמיד פס באמצע ונותן קורה על אחד מהן ודיו.

ד היו שתי קורות קטנות יוצאות מן הכותל מובדלות זו מזו, ומקבלות אורח לרחבו טפח, רבן שמעון בן גמליאל או' יושב לארכו שלשה טפחים.

ה היתה אחת למעלה ואחת למטה, ר' יוסה בן יהודה או' רואין את התחתונה כאילו היא עולה למעלה, והעליונה כאילו היא יורדת למטה, ובלבד שלא תהא התחתונה למטה מעשרה טפחים, והעליונה למעלה מעשרים אמה.

ו היתה זו יוצאה מכותל זו, וזו יוצאה מכותל זו, או שהיתה יוצאה מכותל זה ואין מגעת בכותל אחר, או שהיתה רחבה מראשה אחד וקצרה מראשה אחד, אם יש שם שלשה טפחים הרי זה צריך. רבן שמעון בן גמליאל אומ', ארבעה. היתה יוצאת מכותל זה ומגעת בכותל אחר, אם גבוהה הימנו שלשה טפחים הרי זה צריך למעט. עשויה מדרון, מקבלת אורח בנוי היושב כדרכו עליה, אין צריך להגביה צד שיני, ואם לא, צריך להגביה צד שיני.

ז מבוי המקרה מרוח אחת, והדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסוס מרוח אחרת, אין צריך כלום.

ח עשוי לחיים למבוי גבוהים מן הארץ שלשה טפחים, או משוכין מן הכותל שלשה טפחים, הרי זה צריך למעט.

ט אבני בנין היוצאות מן הכותל, ובין זו לזו ארבעה טפחים, אין צריך לחי וקורה אותו מקום.

י כותל שצדו אחד כנוס מחבירו ושויה מבפנים, ונראה פס מבחוץ, שוה מבחוץ, ונראה פס מבפנים, נידון כלחיים.

יא [היתה קרן זוית זו יוצאה מכותל זה, וקרן זוית זו יוצאה מכותל זה, נידונות כלחיים]. העמיד לחי וקורה באמצע מבוי, אין לו אלא עד מקום לחי וקורה.

יב (פ"ב בכי"ע) עושין פסין לבוראות ארבעה דיומדין נראין כשמונה. היתה אבן אחת מרובעת, רואין אותה שאם תחלק ויש בה ששה טפחים מצד זה וששה טפחים מצד זה בדיומדין, נדונת כפסין. ר' ישמעאל בי ר' יוחנן בן ברוקה או' היתה עגולה, רואין אותה שאם תחלק ויש בה ששה טפחים מצד זה וששה טפחים מצד זה כדיומדין, נידונות כפסין.

יג כמה יהא ביניהן, כמלוא שתי רבקות של שלש שלש בקר, וישנן מעשר אמות דברי ר' מאיר. ר' יהודה או' כשלש עשרה, וכארבע עשרה אמה. וכמה יהוא קרובין לבאר, כמלא ראשה ורובה של פרה. כמה יהוא רחוקין מן הבור, אפי' בית כור, ואפי' בית כורים מותר, ובלבד שירבה בפסין. ר' יהודה אומ' בית סאתים מותר, יתר על בית סאתים אסור. אמרו לו לר' יהודה, אי אתה מודה בדיר בסהר במוקצה ובחצר, שאם [רצה] לרבות ירבה. אמ' להן זו מחיצה ואילו פסין, אף זו רצה לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים עושה, ואם עשה לרבות ירבה. ר' שמעון בן לעזר או' בור שהוא בית סאתים על בית סאתים מותר, אין מותר להרחיב עליה אלא כמלא ראשה ורובה של פרה בלבד.

יד היתה גבוהה משלש רוחותיה ונמכה מרוח אחת, רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יתר על הגבוה. היתה נמכה משלש רוחותיה וגבוהה מרוח אחת, אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד.

טו היה שם אילן או גדר או מחיצת הקנים נידונת כפסין. היתה חצר פתוחה לביניהן, מותר לטלטל מחצר לפסין ומפסין לחצר. היו שתים, שתיהן אסורות, ומותר לטלטל בין הפסין.

טז ר' יהודה בן בבא אומ' אין עושין פסין אלא לבור ברשות הרבים בלבד, ר' עקיבא אומ' לכל עושין פסין, חוץ מבור של רשות היחיד בלבד.

פרק ב

א שיירה ששרתה בבקעה והקיפוה בגמלים ובעביטין ובאכיפות ובסקין ובקנין ובקשין ובקילחות, אפי' שלשה חבלים זה למעלה מזה, מטלטל בתוכה, ובלבד שלא יהא בין גמל לגמל כמלוא גמל, ובין עביט לעביט כמלוא עביט, ובין איכוף לאיכוף כמלוא איכוף, ובין קנה לחבירו שלשה טפחים כדי שיכנס הגדי.

ב כל שהו שלשה, ומשלשה עד ארבעה, צריך שלא יהא בינו לחבירו שלשה טפחים, כדי שיכנס הגדי. כל שהו ארבעה, מארבעה ולמעלה, צריך שיהא בינו לחבירו כמלואו. אלא אם רצה מביא יתדות שהן גבוהות עשרה טפחים ומשקען בארץ, ומביא שלשה חבלים שעביין יתר על טפח, או ארבעה אע"פ שלא היה עביין יתר על טפח, ומקיפה להן מבחוץ. אע"פ שיש שם פרצות אינן כלום, ובלבד שלא תהא פירצה יתירה על עשר אמות.

ג שיארה ששרתה בתיל גבוה עשרה טפחים, ובנקע עמוק עשרה, ובגנה מוקפת גדר גבוה עשרה טפחים, מטלטלין לתוכה, ובלבד שימלאו את כולה, ולא ישאירו בה בית סאתים. אם אין בכולה [אלא] בית סאתים, מטלטלין לתוכה אע"פ שלא ימלאו את כולה.

ד היתה גבוהה משלש רוחותיה ונמוכה מרוח אחת, רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יתר על הגבוה. היתה נמוכה משלש רוחותיה וגבוהה מרוח אחת, אין צריך לעשות מחיצה אלא לגבוה בלבד.

ה אחד שיארה ואחד יחיד עושין להן מחיצה. ר' יהודה או' לא ירבה ליחיד יתר מבית סאתים, ואין שיארה פחותה משלשה. אחד שיארה ואחד מחנה. מה בין שיארה למחנה, אלא אהלים שבשיירה פטורין בעירוב, שבמחנה חייבין מן העירוב. ושאר, שאין להן אהלים הרי הן כשרויין בחצר.

ו מחנה היוצאת למלחמת הרשות מותרין לגזול עצים יבשין. ר' יהוד' בן תימא או' שורין בכל מקום, ומקום שנהרגין שם נקברין.

ז ר' לעזר או' הגנה והקרפיף שהיא שבעים ושירים על שבעים ושירים מוקפת גדיר גבוה עשרה טפחים, אם היתה ארכה כשנים ברחבה מטלטלין לתוכה בשבת, יתר אמה אחת אין מטלטלין לתוכה בשבת.

ח וכן היה ר' לעזר או' קרפיף הסמוך לעיר ויש בארכו שבעים ושיריים, אע"פ שאינו מרובע, מטלטלין בתוכו בשבת, יותר משבעים ושיריים, אין מטלטלין בתוכו בשבת. ר' שמעון או' אפי' עשרה קרפיפות זה לפנים מזה, והיה אחד מהן בית דירה, או שהיה אחד מהן סמוך לעיר, מטלטלין בכולן.

ט בורגנין שבשדה, בית סאתים מותר, יתר על בית סאתים אסור. אבל דיר או סהר או מוקצה או חצר אפי' בית חמשת כורין, אפי' בית עשרת כורין, מותר. כלל אמ' ר' שמעון בן לעזר כל אויר שהוא תשמיש לבית דירה, כגון דיר, או סהר, או חצר, או מוקצה, אפי' בית חמשת כורין, ואפי' בית עשרת כורין, מותר. וכל בית דירה שהוא תשמיש לאויר, כגון בורגנין שבשדה, סאתים מותר, יתר על בית סאתים אסור.

י מערבין במעשר שני בירושלם, אבל לא בגבולין. הנודר מן הפת מערבין לו בה, אימתי, בזמן שנדר שלא לטעמה, ואם הקדישה הרי זה אסור, שאין מערבין בהקדש.

יא אמ' ר' מאיר לא נמנעו בנות ישראל מלשלח עירוביהן ביד בניהן וביד בנותיהן הקטנים, כדי לחנכן במצות. אמ' לו ר' יהודה משם ראיה, באומרת לחברתה קבלי המני, באום' לחבירו קבלו הימיני.

יב נתנו לקוף והוליכו, נתנו על גבי בהמה והוליכתו, עירובו עירוב. נתנו על גבי קורה שהוא גבוהה עשרה טפחים עירובו עירוב. ר' יהודה או' אם היתה רחבה ארבעה עירובו עירוב, ואם לאו, אין עירובו עירוב.

יג נתנו באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב, למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב, ואסור ליטלו. בתוך שלשה, מותר ליטלו. נתנו בכלכלה ותלאה באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב, למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב, ואסור ליטלו דברי ר', וחכמים או' כל שאסור ליטלו אין עירובו עירוב, אחד העירוב ואחד כל הכלים. שרשי אילן שהן גבוהין מן הארץ שלשה טפחים, או שיש חלל תחתיהן שלשה טפחים, אע"פ שהן שוין לארץ מרוח אחת לא ידרוס ויעבר עליהן ממקום למקום, ולא ישב עליהן ולא יסמוך עליהן, לפי שאין עולין באילן ואין נתלין באילן ואין נסמכין על האילן. לא יעלה לאילן מבעוד יום כדי שתחשך וישב שם כל אותו היום.

יד אחד אילן ואחד כל הבהמה, אבל שיח בור ומערה וגדיר מטפיס ועולה, מטפיס ויורד, אפי' מאה אמה.

טו נתנו במגדל, נעל בפניו ואבד המפתח, הרי זה עירוב. ר' לעזר או' אם בעיר אבד עירובו עירוב, אם בשדה אבד אין עירובו עירוב. מודים חכמים לר' לעזר בבני חצר ובבני מרפסת שגבו את עירוביהן ונתנוהו בבית, אע"פ שידוע שאין המפתח במקומו, עירובו עירוב.

טז אמ' ר' יוסה אבטילס העיד משם חמשה זקנים שספק העירוב כשר. אי זהו ספק העירוב כשר, עירב בתרומה, ספק מבעוד יום ניטמא ספק משחשיכה ניטמא, עירב בפירות, ספק מבעוד יום נתקנו ספק משחשיכה נתקנו, עירובו עירוב. אבל עירב בתרומה ספק טמאה ספק טהורה, עירב בפירות ספק מתוקנין ספק אין מתוקנין, אין עירובו עירוב.

פרק ג

א ר' יהודה אומ' אין אדם מתנה על עירובו אלא בשני דברים, או' בא חכם למזרח עירובי למזרח, למערב עירובי למערב. בא לכן ולכן למקום שירצה הולך, לא בא לכן ולכאן

הריני כבני עירי. ר' יהודה אומ' אילו היה מהן רבו ילך אצל רבו, שניהם רבותיו, ילך אצל מי הרגיל אצלו, אם היה רגיל אצל שניהם, ילך אצל אי זה מהן שירצה.

ב מתנא אדם על עירובו ואו' עירובי לשבת זו ולא לשבת אחרת, לשבת אחרת ולא לשבת זה, עירובי לשבתות ולא לימים טובים, לימים טובים ולא לשבתות, לשבת ולא ליום הכפורים, ליום הכפורים ולא לשבת.

ג האומ' לחבירו ערב לי בתמרים, וערב עליו בגרוגרות, בגרוגרות, ועירב עליו בתמרים, במגדל, ועירב עליו בשובך, בשובך, ועירב עליו במגדל, בבית, ועירב עליו בעלייה, בעלייה, ועירב עליו בבית, אין עירובו עירוב. אבל אמר ערב לי סתם, ועירב עליו בין בתמרים בין בגרוגרות, בין במגדל בין בשובך, בין בבית בין בעלייה, עירובו עירוב.

ד עירובי זה לצפון וזה לדרום, זה מהלך בצפון כעירובו של זה בדרום, ובדרום, כעירובו של זה בצפון. אם מיצעו את התחום, אל יזוזו ממקומן. ועירב לצפון וחזר ועירב לדרום ביטל האחרון את הראשון. טעה ועירב לשתי רוחות, כמדומה שמותר בשתיהן, מהלך בצפון כעירובו של זה בדרום, ובדרום כעירובו של זה בצפון. אם מיצע את התחום, אל יזוז ממקומו.

ה גוים שבאו על עיירות ישראל, יוצאין עליהן בזיין ומחללין עליהן את השבת. אימתי, בזמן שבאו על עסקי נפשות, לא באו על עסקי נפשות, אין יוצאין עליהן בזיין ואין מחללין עליהן את השבת. באו לעיירות הסמוכות לספר, אפי' ליטול את התבן, ואפי' ליטול את הפת, יוצאין עליהן בזיין ומחללין עליהן את השבת.

ו בראשנה היו מניחין זינן בבית הסמוך לחומה. פעם אחת חזרו עליהן, והיו נדחקין ליטול את זינן, והרגו זה את זה, התקינו שיהא כל אחד ואחד מחזיר לביתו.

ז מחנה היוצאה למלחמת הרשות אין צרין על עיר של גוים פחות משלשה ימים קודם לשבת, ואם התחילו, אפי' בשבת אין מפסיקין. וכך היה שמיי הזקן דורש עד רדתה, ואפי' בשבת.

ח עיר שהקיפוה גוים, או נהר, וכן ספינה המטורפת בים, וכן היחיד שהיה נרדף מפני גוים ומפני ליסטים ומפני רוח רעה, הרי אילו מחללין את השבת, ומצילין את עצמן.

ט הרועין והקייצין והבורגנין ושומרי פירות, בזמן שדרכן ללון בעיר אע"פ שחשיכו חוץ לתהום, הרי אילו כאנשי העיר, ויש להן אלפים אמה לכל רוח, ובזמן שדרכן ללון בשדה, אין להן אלא אלפים אמה בלבד.

י מי שיצא לילך בעיר שמערבין בה והחזירו חבירו, ובין זו לזו כארבעת אלפים אמה חסר אחת, הואיל והחזיק בדרך מותר לילך דברי ר' יהודה. יתר על כן אמ' ר' יהודה אפי'

החזירו חבירו מן הדרך ללון בעיר, משכים והולך לתוך ביתו. החזירו מן העיר הרי הוא כאנשי העיר.

יא רשות שבת כך הוא, עומד אדם במקומו ואומ' שביתתי במקומי, שנ' שבו איש תחתיו, כמה תחתיו, מלוא קומתו ופשוט ידיו, הרי ארבע. ר' יהודה אומ' גופו שלש חוץ לארבע אמ' כדי שיהא נוטל חבית ממראשתיו ונותן למרגלותיו, ממרגלותיו ונותן למראשותיו. חוץ לארבע אמ' יש לו אלפים אמה לכל רוח, מרובעות לא עגולות. ר' חנינא בן אנטיגנוס או' עגולות, ולא מרובעות.

יב השובת בתל גבוה עשרה טפחים, ובנקע עמוק עשרה טפחים, ובגנה מוקפת גדר גבוה עשרה טפחי', מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה.

יג השובת בעיר, אפי' גדולה כאנטוכיא, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. השובת במערה, אפי' כמערת צדקיהו, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. על גגה, אין לו אלא ארבע אמות בלבד.

יד הנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום. נתנו חוץ לתחום אמה אחת מסתכר באותה אמה ומפסיד את כל העיר, מפני שמידת העיר עולה למידת התחום.

טו האומ' שביתתי על גבי אילן, על גבי חרוב, על גבי הגה, בתל גבוה עשרה טפחים לא יתר מבית סאתים, פחו' מעשרה טפחים אין יתר מארבע אמות, ובנקע עמוק מעשרה לא יתר מבית סאתים, פחות מעשרה טפחים לא יותר מארבע אמות, ובגנה מוקפת גדר גבוה עשרה טפחים אין יתר מבית סאתים, פחות מעשרה טפחים לא יתר מארבע אמות, ומודד עד שמגיע לאותו מקו', בא לאותו מקום, מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. אימתי, בזמן שהיה בתוך אלפים אמה שלו, לא היה בתוך אלפים אמה אין לו אלא אלפים אמה בלבד.

טז האומ' שביתתי בצד אילן, בצד חרוב, בצד הגה, לא אמ' כלום, עד שיקנה לצפונו או לדרומו ארבע אמות. קנה לצפונו, או לדרומו, ונעקר האילן, נעקרה חרוב, נעקר הגא, אם מכיר את מקומו הרי זה מותר, ואם לאו, הרי זה אסור. ר' יוסה או' היו שנים, אחד מכיר ואחד שאינו מכיר, הואיל ואחד מהן מכיר, שניהן מותרין.

יז האומ' שביתתי במקום פלני, בשדה פלני, במקום שאזכה בו, משתחשך, לא אמ' כלום, שאין מערבין משתחשך. זהו שאמרו העני מערב ברגליו. אחד עני ואחד עשיר, ובלבד שלא יצא מן העיר ויאמר שביתתי במקומי, שלא התירו אלא למהלך בדרך דברי ר' מאיר, ר' יהודה או' אחד עני ואחד עשיר היוצא מן העיר ואמ' שביתתי במקומי, זהו עיקרו של עירוב, אבל התירו לבעל הבית לשלח את עירובו ביד בנו, ביד עבדו, ביד

שלוחו, בשביל להקל עליו. אמ' ר' יהודה מעשה בבית ממל ובבית גוריון ברומה שהיו מחלקין גרוגרות לעניים, שהיו בימי בצרות, והיו עניי שיחין יוצאין ומערבין ברגליהן, ונכנסין ואוכלין משחשיכה.

פרק ד

א ר' ליעזר אומ' יום טוב סמוך לשבת, בין מלפניה בין מלאחריה, מערב אדם יום אחד לצפון ויום אחד לדרום, יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר. מודה ר' ליעזר שאין מערבין חצי היום לצפון וחצי היום לדרום, שאין חולקין יום אחד. וחכמים או' כשם שאין חולקין יום אחד, כך אין חולקין שני ימים. אמ' להם ר' ליעזר אי אתם מודים במערב ברגליו ביום הראשון שצריך לערב ברגליו ביום השיני, נאכל עירובו עד שלא חשיכה אין יוצא עליו ביום השיני, אמרו לו אבל. אמ' להם הא לוי שני ימים הן. אמרו לו אי אתה מודה שאין מערבין מיום טוב לחבירו. אמ' להם אבל. אמ' לו הא לוי יום אחד הוא.

ב עירב ברגליו ביום הראשון צריך לערב ברגליו ביום השיני, נאכל עירובו עד שלא חשיכה אין יוצא עליו ביום השני דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומ' הרי זה חמר גמל. רבן שמעון בן גמליאל ור' ישמעאל בי ר' יוחנן בן ברוקה או' ערב ברגליו ביום הראשון אין צריך לערב ברגליו ביום השיני, נאכל עירובו עד שלא חשיכה יוצא עליו ביום השני. מודים חכמים לר' ליעזר בשני ימים טובים של ראש השנה שמערב אדם יום אחד לצפון ויום אחד לדרום, יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר, ור' יוסה אוסר, שקדושת שניהם אחת היא. אמ' להם ר' יוסה אי אתם מודים שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה שנוהגין אותו קדש ולמחר קדש.

ג הרי שהיתה בידו כלכלה של פירות שאין מותקנת, היום הוא אומ', אם יום טוב הוא אין בדברי כלום, ואם לאו, קורא שם לתרומה ומעשרות שבה, ומניחה. למחר הוא או', אם יום טוב הוא אין בדברי כלום, ואם לאו, קורא שם לתרומה ומעשרות שבה, ואוכלה, ור' יוסה אוסר. מודה ר' יוסה בשני ימים טובים של גליות.

ד (פ"ו בכי"ע) כיצד מעברין את הערים, ארוכה, כמות שהוא, עגולה, עושין לה זויות, מרובעות, אין עושין לה זויות. היתה עשויה כמין קשת, כמין גם, רואין אותה כאילו היא שוה.

ה היתה רחבה מראשה אחת וצרה מראשה אחר, רואין את מקום הצר כאילו מלא בתים וחצירות, מכניסו לאמצע, מרביע כנגדו ומודד המינו להלן אלפים אמה. היה בית אחד

יוצא המינה כמין פיגם לרוח אחד, רואין כנגדו כאילו מלא בתים וחצרות, מרבע כנגדו ומודד המינו ולהלן אלפים אמה.

ו היו שני בתים יוצאין הימנו כמין שני פיגמין לשתי רוחות, רואין כנגדן כאילו הן מלאין בתים וחצרות, מרביע כנגדן ומודד מהן ולהלן אלפים אמה. מרבעה כריבוע עולם, נותן צפונה לצפון עולם, ודרומה לדרום עולם. אמ' ר' יוסה אין אין יכול לרבעה כמין עולם ירבענה כמין תקופה. מקום שחמה יוצאה ביום קצר ושוקעת ביום קצר זהו פני דרום. ביום ארוך ושוקעת ביום ארוך, זהו פני צפון. תקופת ניסן ותקופת תשרי חמה יוצאה בחצי מזרח ושוקעת בחצי מערב, שנ' הולך אל דרום וסובב אל צפון הולך אל דרום ביום, וסובב אל צפון בלילה. סובב סובב הולך וגו', זה הוא מזרח ומערב.

ז אילו שמתעברין עמה, נפש שהיא ארבע על ארבע. אמ' ר' יהודה כתליה וחזיזיה מתעברין עמה. הגשר והקבר שיש בהן בית דירה, בית ע"ז שיש בו בית דירה לכומרין, האוריות והאוצרות שבשדה שיש בהן בית דירה, בור שיח ומערה וגדיר ובורגנין שבתוכה ובית שבים, הרי אלו מתעברין עמה.

ח ואילו שאין מתעברין עמה, נפש שנפרצה משתי רוחותיה אילך ואילך, הגשר והקבר שאין בהן בית דירה, ובית ע"ז שאין בו בית דירה לכומרין, האוריות והאוצרות שאין בהן בית דירה, אין אילו מתעברין עמה. שובך שבתוכה ובית שבספינה אין אילו מתעברין עמה.

ט כמה יהוא קרובין לעיר ויהיו מתעברין עמה, שבעים ושיריים על שבעים ושיריים, שהן מאה וארבעים ואחד ושליש. ר' יהודה אומ' חוץ לשבעים ושירים היה שם דבר מועט, לא נתנו חכמים שיעור. כמה הן שבעים ושיריים, בית סאתים כחצר המשכן.

י היה מודד והגיע המידה לבית, אפי' בית לפנים מן הבית, אפי' מגדל לפנים מן המגדל, מכניסן לאמצע ומרביע כנגדן, ומודד מהן ולהלן אלפים אמה. היה מודד והגיע המדה למערה, אין מכניס את כל המערה, אלא אומד מכנגד פתחה של מערה. אחד מערה ואחד מגדל, מה בין מערה למגדל, גג המערה הרי הוא כארץ, וגג המגדל הרי היא כעיר. במי דברים אמורים במידת העיבור, אבל במידת התחום אפי' כלת מדתו כחצי ביתו אין לו אלא חצי ביתו.

יא אמ' ר' שמעון יכולני אני שיהו עולין מטבריא לציפורי ומצור לצידן, מפני מערות ומגדלות שביניהם.

יב המודד מודד חוץ לקרפיפה של עיר. לכל עיירות נתנו קרפיף דברי ר' מאיר, וחכמים אומ' לא נתנו קרפיף אלא בין שתי עיירות, אם יש לזו שבעים ושיריים ולזו שבעים

ושיריים, מכניסן לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד מהן ולהלן אלפים אמה. היו שלשה מגדלים והאמצעי מובלע בינתים, אם אין בין שנים החיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש מכניסן לאמצע, ומרבע כנגדן, ומודד מהן ולהלן אלפים אמה. היו עשוין שורה ואחרים ביניהן, אם אין בין שורה החיצונה מאה וארבעי' ואחד ושליש מכניסן לאמצע, ומרבע כנגדן, ומודד מהן ולהלן אלפים אמה.

יג ריבע את העיר ועשאה כטבלה מרובעת ועשה את תחומה כטבלה מרובעת. אין מודד את האמצע, מפני שהו כמפסיד, אלא מודד לקרן מזרחית צפונית, ונותן למזרחה צפונה אלפים אמה, ומודד לקרן מערבית דרומית ונותן למערבה דרומה אלפים אמה, וחוזר ומרבעה ועושה את תחומה כטבלה מרובעת. נמצאת העיר מושכרת ארבע מאות אמה אילך וארבע מאות אמה אילך.

יד כיצד מקרדין בהרים, העליון כנגד פרסותיו והתחתון כנגד לבו, מקדיר ועולה, מקדיר ויורד, רואה את ההר כאילו בקוע לפניו דברי ר', וחכמים או' אין מקרדין בהרים.

טו היה לפניו הר ומישור, מודד את המישור ונשכר, ומניח את ההר. הר וגיאות, מודד את הגאיות ונשכ', ומניח את ההר. היה מודד והגיע לגיא, אם יכול להבליעו בתוך חמשים אמה, מבליעו, ואם לאו, חוזר ומודד עד מקום שהוא יכול להבליעו, ומבליעו בתוך חמשים אמה. אם היה גיא מעוקם, ואין יכול להבליעו, מקדיר ועולה, מקדיר ויורד, וצופה כנגד מדתו ומודד.

טז היה מודד והגיע מדה לכותל, אין אומ' יקוב את הכותל, אלא אומד את הכותל, וצופה כנגד מדתו ומודד. אחד מודד בחבל, ואחד צופה בעיניו, בין בהר, בין בים, בין במישור, אחד מידת העיבור, ואחד מידת התחום, אלא שמדת התחום ארבעים בחבל. אין מודדין לא בחוט, ולא בשלשלת, ולא בשבח של גמי, אלא במשיחה. והמודד מותח בכל כוחו ומודד. היה מודד והולך, ובא אחד ואמר עד כאן תחום שבת, נאמן. מעשה בזקן אחד רועה שבא לפני ר' ואמ' לו זכור הייתי שהיו בני מגדל גדר יורדין לחמתה עד חצר החיצונה הסמוכה לגשר, והתיר ר' שיהו בני מגדל יורדין לחמתה עד חצר החיצונה סמוכה לגשר. ועוד התיר ר' שיהו בני גדר יורדין לחמתה ועולין לגדר, ובני חמתה לא היו עולין לגדר.

פרק ה

א הנותן את עירובו בתוך אלפים אמה של תחום, אם היה ביתו סמוך לחומה יכנס, ואם לאו, לא יכנס. נתנו חוץ לתחום אמה אחת, אם היה בתוך אלפים אמה שלו, עירובו עירוב, ואם לאו, אין עירובו עירוב.

ב בראשונה היו בני טבריה מהלכין את כל חמתה, ואין בני חמתה באין אלא עד מקום הכיפה, עכשיו בני טבריא ובני חמתה חזרו להיות עיר אחת.

ג אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, ואין בני עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה. אימתי, בזמן שהיו בתוך אלפים אמה שלהן, לא היו בתוך אלפים אמה שלהן, אין להן אלא אלפים אמה בלבד. ואנשי עיר קטנה אין להן אלא אלפים אמה בלבד.

ד עיר של רבים שחרבה, ונשתיירו בה גדודיות גבוהות עשרה טפחים, אע"פ שאין צורת פתחיה נכרים, הרי זו מתעברת להיות כעיר. עיר של יחיד שנעשית של רבים ודרך הרבים עוברת בתוכה, כיצד מעברין אותה, נותן לחי מיכן ולחי מיכן, או קורה מיכן וקור' מיכן, ומערבין ונושאין ונותנין באמצע. ואין מערבין אותה לחצאין, אלא או כולה, או מבוי בפני עצמו. עיר של רבים, והרי היא של רבים, ואין לה אלא פתח אחד, מערבין את כולה.

ה סוכת החג, ר' יהודה מחייב בעירוב ובמזוזה, וחכמים פוטרין. ר' יהושע אומ' מערבין בככר שלם, אפי' הוא כאיסר, אפי' נוטל הימנו כדי דמוע וחלתו. יתר על כן הרי זה אוסר.

ו מי שיש לו חמש חצרות בעיר אחת, אם היה משתמש בכולן הרי זה אוסר את כולן, ואם לאו, אינו אוסר אלא מקום דירתו בלבד.

ז אמ' ר' מעשה בבן נפחא שהיו לו חמש חצרות באושה ולא היה אוסר אלא מקום דירתו בלבד.

ח חמש חבורות, מקצת שרוין בחדרין ומקצתן שרוין בעליות, טרקלין שלהן כחצר לבתים.

ט שנים ששותפין זה לזה, בין ביין, בין בשמן, אינן צריכין לערב. היו שלשה, זה שותף לזה ביין, וזה שותף לזה בשמן, צריכין לערב, ר' שמעון או' אחד יין ואחד שמן אין צריכין לערב, לעזר בן תדיי אומ' אסורין עד שיערבו.

י אב ובניו, נשיו וכלותיו ועבדיו ושפחותיו, בזמן שאין עמהן דיורין בחצר, אין צריכין לערב, מבוי שלהן בין כך ובין כך צריך לחי וקורה. עם הארץ שהיו מוליכין אצלו עירוב, מוליך לכהן ככר תרומה ויושב ומשמרו ומחשיך עליו, ואוכלו ובא לו, ובשביעית הרי זה מותר, שלא נחשדו על השביעיות.

יא בית שמניחין בו עירוב אין צריך להפריש ככר. מערבין בבית ישן, מפני דרכי שלום. אם היה שם רבו, או אדם גדול, או שהיה משיא את בנו, ורוצה לנהג בו כבוד, הרשות בידו. מצוה על אדם לבטל רשות. אם היה אדם גדול, הרשות בידו.

יב אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב, עליו לבטל רשות. אם היה בית האבל, או בית המשתה, ורצו לבטל רשותן, הרשות בידו.

יג שלשה שהיו שרויין בחצר ומת אחד מהן, ונפלה ירושה לאחד מן השוק, עד שלא חשיכה אינו אוסר, משחשיכה, הרי זה אוסר.

יד היה לאחד מן השוק בית באותה חצר ומת, ונפלה ירושה לאחד מבני חצר, עד שלא חשיכה הרי זה אוסר, משחשיכה אין אוסר.

טו הרי ששכח ולא עירב והוציא, בין בשוגג בין במזיד, הרי זה אוסר דברי ר' מאיר. ר' יהודה או' במזיד אוסר, בשוגג אינו אוסר.

טז מי שביטל רשותו חזר והוציא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אוסר.

יז אחד שלא עירב נותן רשותו לאחד שעירב, ושנים שעירבו נותנין רשותן לאחד שלא עירב, שנים ש[לא] עירבו נותנין רשותן לשנים שעירבו, או לאחד שלא עירב, אבל אין אחד שעירב נותן רשותו לאחד שלא עירב, ולא שנים שעירבו נותנין רשותן לשנים שלא עירבו, ולא שנים שלא עירבו נותנין רשותן לשנים שלא עירבו, שכל זמן ששרוין בחצר ושכח אחד מהן ולא עירב, הרי זה אוסר.

יח ישראל המחלל את השבת בפרהסיא אין צריך לבטל רשות, וישראל שאינו מחלל את השבת בפרהסיא צריך לבטל רשות. ישראל נותן רשות ומבטל רשות, ובגוי עד שעה שישכיר. כיצד מבטל רשות, אומ' רשותי נתונה לך, רשותי מבוטלת לך, ואין צריך לזכות.

יט (פ"ח בכי"ע) חצר של גוים הרי היא כדיר של בהמה, מותר להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלים ששבתו בחצר מותר לטלטלן בחצר. היה ישראל אחד שרוי בתוכה הרי זה אוסרה, מפני שהיא כחצרו.

כ ר' ליעזר בן יעקב או' לעולם אין אוסר עד שיהו שני ישראל אוסרין זה על זה, והלכה כדבריו.

כא הגוסס אע"פ שאין יכול לחיות הרי זה אוסר. קטן אע"פ שאין יכול לוכל כזית הרי זה אוסר.

כב קסדור הבא לעיר עד שלשים יום הרי זה אוסר מיד. אימתי, בזמן שייחדו לו בית דירה, לא ייחדו לו בית דירה, או שאין עמהן דיורין בחצר, אינו אוסר, אכסני לעולם אין אוסר.

כג אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב, והיתה לו אכסדרה על פיתחו, בזמן שמגופפת מותרת לו ואסורה לכל בני חצר, אם אין מגופפת אסורה לו ואסורה לכל בני חצר, כלים ששבתו בחצר מותרין ליטלטל בחצר.

כד אנשי חצר ששכחו ולא עירבו, אסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלים ששבתו בחצר מותר לטלטל בחצר. חמש חצרות פתוחות למבוי, אסור להכנס ולהוציא מחצר למבוי, וממבוי לחצר. כלים ששבתו בחצר מותרין לטלטל בחצר, שבמבוי, אסורין, ור' שמעון מתיר. וכן היה ר' שמעון או' מותר להכניס ולהוציא ממבוי לחצר, ומחצר לגג, ומגג לקרפיף, שכל זמן ששכחו ולא עירבו כולן רשות אחת הן. אמ' ר' כשהיתי למד תורה אצל ר' שמעון בתקוע היינו מוליכין שמן באלנטיאות מחצר לגג, ומגג לקרפיף, ומקרפיף לקרפיף אחר, עד שמגיעין אנו למעין, והיינו רוחצין שם. אמ' ר' יהודה מעשה בשעת סכנה שהיינו מעלין ספר תורה מחצר לגג, ומגג לגג אחר, והיינו קורין בו. אמרו לו אין שעת סכנה ראיה.

כה שתי חצרות זו לפנים מזו, הראשנה של רבים והפנימית של יחיד, חיצונה צריכה עירוב והפנימית אין צריכה עירוב. הפנימית של רבים, והחיצונה של יחיד, הפנימית צריכה עירוב והחיצונה אין צריכה עירוב. ר' עקיבא אוסר את החיצונה, שדריסת הרגל אוסרתה, וחכמים אומ' אין דריסת הרגל אוסרת.

כו היו שתיהן של רבים, ונתנו את עירובן בחיצונה, ושכח אחד בין מן החיצונה בין מן הפנימית ולא עירב, שתיהן אסורות.

כז נתנו עירובן בפנימית, ושכח אחד מן הפנימית ולא עירב, הפנימית אסורה, מן החיצונה ולא עירב, שתיהן אסורות דברי ר' עקיבא, וחכמים או' הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. אחד שתי חצרות זו לפנים מזו, ואחד שלש דיטאות זו למעלה מזו, למעלה מזו. במי דברים אמורים בזמן שדרך הפנימית לצאת על החיצונה ועל מקצתה, ודרך העליונה לירד על התחתונה ועל מקצתה.

כח חמש חצירות פתוחות לבית שער, ושכחו ולא עירבו, מותרין בחצירות ואסורין בבית שער.

כט חמש דיטאות פתוחות לאלקטי, ושכחו ולא נשתתפו, מותרין בדיאטות ואסורין בדיאלקטי.

פרק ו

א שיתוף מבוי כיצד, מניח אדן חבית של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זתים, בין משלו בין משל חבירו, ואמ' הרי זו בכל בני מבוי. היתה משלהן, אין צריך לזכות, היתה משלו, מגביהה מן הארץ ואו' זכיתי לכם ולכל שנתוספו עליכם. נתוספו עליהם, מזכה ואין צריך להודיע.

ב אמ' ר' יהודה מעשה והיינו שרוין בחצר בית גלודה בלוד והיינו מבשלין קדירה של עדשים ואחד עומד על פתח מבוי ואו' זכיתי לכם בקדירה של עדשים.

ג היין, כדי לשתות בו מזון שתי סעודות, והשמן, כדי לוכל בו מזון שתי סעודות, והחומץ, כדי לטבל בו מזון שתי סעודות. תחלתו וסופו כשיעור הזה, ר' שמעון אומ' תחלתו כשיעור הזה, אע"פ שאין סופו כשיעור הזה. כלה החפץ, מודיע ואין צריך לזכות.

ד אמ' ר' שמעון בן לעזר פעם אחת היינו יושבין לפני ר' מאיר בערדסקיס, ואמ' אחד עירבתי בבצלים, והושיבו ר' מאיר בארבע אמות. וכן היה ר' שמעון בן לעזר אומ' מערבין לחולה ולאסטניס ולקטן במזונו, ולרעבתן בבינונית של כל אדם.

ה אין משתתפין לא באוצר ולא במבוי אלא אם כן ייחד לו מקום. האנשים שנשתתפו שלא לדעת הנשים שיתופן שיתוף, ונשים שנשתתפו שלא לדעת אנשים אין שיתופן שיתוף.

ו משתתפין במבוי, ואם רצו לערב מערבין, מערבין בחצרות, אבל אין רשאין להשתתף. משתתפין במבוי ומערבין בחצרות, שלא לשכח עיקר העירוב דברי ר' מאיר, וחכמים אומ' או מערבין, או משתתפין.

ז שיתוף מבוי צריך שיהא עמהן במבוי, עירוב חצרות צריך שיהא עמהן בחצר.

ח שנים ששותפין זה לזה, בין ביין, בין בשמן, צריך שיהא עמהן במבוי. אמ' ר' מאיר מפני מה אמרו אין מערבין לאדם אלא לדעתו, לפי שאין רוצה שישתתפו אחרים עמו בחלקו, אבל אם היתה לו עיסה, או תבשיל, אצל חבירו זכה לו תבשילו.

ט המערב על ידי בני עירו שילכו עמו לבית האבל, או לבית המשתה, יקבלו עליהן שיבאו, הרי זה מערב עליהן בקופות של תמרים, ובקופות של זתים. אם יש מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד, יבאו, ואם לאו, לא יבאו. קבלו עליהן זה אחר זה, הראשנים שיש להם יבאו, האחרנים לא יבאו.

י המערב על ידי עצמו לרוח אחת כל ימות השנה, ואמ' רציתי אלך רציתי לא אלך, רצה מבעוד יום מותר, משחשיכה אסור, שאין מערבין משתחשך. המערב על ידי עצמו

לשתי רוחות לכל ימות השנה, ואמר למקום שארצה אלך, רצה מבעוד יום עירובו עירוב, משחשיכה הרי זה חמר גמל.

יא לא יערב אדם על ידי בנו ובתו גדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו, אלא מדעתן. אבל מערב אדם על ידי בנו ובתו הקטנים, ועל ידי עבדו ושפחתו הכנענין, בין מדעתן ובין שלא מדעתן. וכולן שעירבו לעצמן, או שעירבו אחרים על ידיהן, יוצאין בשל עצמן, חוץ מן האשה מפני שהאשה יכולה למחות על ידי בעלה.

יב עבד עברי, ומי שחציו עבד וחציו בן חורין, יוצאין בשל עצמן. עבד של שני שותפין יוצא בעירוב שניהן. מהלך בצפון בעירובו של זה בדרום, ובדרום בעירובו של זה בצפון, ואם מיצע את התחום אל יזה ממקומו. קטן שצריך לאמו, יוצא בעירוב אמו, ושאין צריך לאמו, מערבין עליו מזון שתי סעודות בעירובי תחומין.

יג כותל חצר שנפרץ מארבעה טפחים עד עשר אמות מותר, מפני שהוא כפתח, יתר מיכן, כנגד הפירצה אסור.

יד נפרצו בו פרצות הרבה, אם העומד מרובה על הפרוץ מותר, אם הפרוץ מרובה על העומד כנגד עשרה בתים בטלה מחיצה.

טו שתי חצרות זו לפנים מזו, בין זו לזו ארבעה טפחים, מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ממעטה באבנים, בכפתים, ובסולם הצורי, או שהביא נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעו בה, מערבין שנים, ואם רצו מערבין אחד. פחות מיכן, מערבין אחד, ואין מערבין שנים. היתה אחת מהן גבוהה חמשה טפחים, עושין לה מחיצה גבוהה חמשה טפחים ומבטלה.

טז כותל שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה, מערבין שנים, ואין מערבין אחד, מיעטו באבנים, ובכפתים, ובסולם הצורי, או שהביא נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעו בה, מערבין שנים, ואם רצו מערבין אחד. פחות מכן, מערבין אחד, ואין מערבין שנים.

יז מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים, מערבין שנים, ואין מערבין אחד. אילו מאכילין מיכן, ואילו מאכילין מיכן. נתמעט התבן מעשרה טפחי', שניהם אסורין, אלא אם רצה סותם את פתחו ומבטל את רשותו, הוא אסור, וחבירו מותר. וכן בנות של תבן שבין שתי חצרות.

יח ר' מאיר אומ' סלונות שבכרכים מחזיקין סאתים, אע"פ נקובין, שופכין לתוכן מים בשבת, וחכמים אוסרין, עד שיפוקו. אחרים אומ' ביב שקמור ארבע אמות ברשות הרבים, שופכין לתוכו מים בשבת. עוקה שבחצר מחזקת סאתים, אע"פ שנתמלאה

מערב שבת שופכין לתוכה בשבת. אחד עוקה, ואחד גיסטרא, מחזיקין סאתים, אע"פ שנתמלאו מערב שבת, שופכין לתוכן בשבת.

יט הגג והמרפסת, החצר ואכסדרה, מצטרפין לארבע אמות.

כ הבית והעליה, החצר והגג, אין מצטרפין לארבע אמות.

כא דיאטה שהיא מאה אמה, לא ישפוך על פי הביב, אבל שופך הוא לגג, והן יורדין לביב.

כב אין עושין לה צנור, אבל עושין לה מזחלה, שלא יאמרו צנורו של פלוני מקלח מים בשבת.

כג צנור המקלח לרשות הרבים, אחד מים ואחד יין, קולט בין ביד בין בכלי, ושותה, ובלבד שלא יצרף פיו, או פי החבית, עם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים וישתה, אבל מצרף הוא פיו לצנור למטה מעשרה טפחים, ושותה. לא יצרף אדם ידו עם הכותל, ועם המזחילה, עם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, וישתה, אבל מצרף הוא ידו לצנור למעלה מעשרה טפחים ושותה. אם יש בפי צנור ארבעה על ארבעה טפחים, אסור, שאין מטלטלי' מרשות לרשות.

כד בור ברשות הרבים, אם אין בינו לכותל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם, בני חצר מותרין, ובני עליה אסורין. אם יש בינו לכותל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם, בני חצר אסורין, ובני עליה מותרין. בור שלפני החלון, משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו ולכותל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. ואם יש בפי הבאר ארבעה על ארבע' טפחים, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת. בור שבין שתי חצרות, משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו לכותל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבור ארבעה על ארבעה טפחים אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

כה אמת המים שלפני חלון, משלשל וממלא הימנה בשבת, ובלבד שלא יהא בינה לכותל ארבע' טפחים, כדי שיהלך אדם. זה היה מעשה באמה של פרטליס, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ואמ' הואיל ואין בינה לבין הכותל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנה בשבת.

כו אמת המים שעוברת בחצר, אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. עשו לה בכניסה ולא ביציאה, ביציאה ולא בכניסה, אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. היתה רחבה מראש אחד, וצרה מראשה אחד, הרי זה מרחיב את מקום הצר. וכן אתה או' בביבין המשקטין תחת הבתים ותחת החצרות. ר' יהודה או' כתלים שעל גביהן נדונין כמחיצה. אמ' ר' יהודה מעשה באמת המים שהיתה באה

מאבל לצפורי, והיינו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת. אמרו לו, מפני שלא היתה עמוקה עשרה ורחבה ארבעה.

כז גזוזטרה שהיא למעלה מן הים, אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים למטה מן הים. אע"פ שהמים צפין על גבה אין בכך כלום. ר' מאיר או' אף מלמעלה. ר' חנניה בן עקביא אומ' גזוזטרה שהיא למעלה מן הים גבוהה עשרה טפחים, נוקבה וממלא הימנה בשבת.

פרק ז

א פתחי גנות שיש להן בית שער מבפנים, פותחין ונועלין בהן מבפנים, מבחוץ, פותחין ונועלין בהן מבחוץ, מיכן ומיכן, פותחין ונועלין בהן מיכן ומיכן. אין להן מיכן ומיכן, וכן פתחי חניות ברשות הרבים, ר' מאיר אומ', בזמן שבית המנעול למטה מעשרה טפחים, נוטל את המפתח מן האסקופה ונותנו למנעול ופותח ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניחו במקומו, ובזמן שבית המנעול למעלה מעשרה טפחים, מביא את המפתח מערב שבת ונותנו למנעול ופותח ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול ונועל, ונוטלו ומניחו במקומו, וחכמים או' אף בזמן שמנעול למעלה מעשרה טפחים נוטל את המפתח מן האסקופה ונותנו למנעול ופותח, ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול ונועל, ונוטלו ומניחו בחלון שעל גבי שקוף. אם יש בפי חלון ארבעה על ארבעה טפחים, אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ב ההרים והפיסקין וספינה ברשות הרבים גבוהין עשרה טפחים, אין מטלטלין לא מתוכן לרשות הרבים, ולא מרשות הרבים לתוכן, אבל יורד לתוכן ואוכל. פחות מיכן, בתוך ארבע אמות מותר, חוץ לארבע אמות אסור.

ג אמת המים ברשות הרבים עמוקה עשרה טפחים, וכן גומא, אין מטלטלין לא מתוכה לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכה, אבל יורד לתוכה ושותה. אם היו המים מועטין, מזליף לתוך ידו ושותה.

ד היו שנים, זה מעמיד לחבירו הלז ושותה, וזה מעמיד לחבירו הלז ושותה. פחות מכן, בתוך ארבע אמות מותר, חוץ לארבע אמות אסור.

ה אילן ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים, אם אין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים, מטלטלין תחתיו. היה גבוה משלש רוחותיו ונמוך מרוח אחת, רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יתר על הגבוה.

ו חורבה ברשות הרבים עמוקה עשרה טפחים, חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת. היו שתים, שתיהן אסורות, שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת. היתה אחת, והיא של רבים, אסורה עד שיעריבו. אשפה ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים, חלון שעל גבה זורקין לה בשבת. היו שתים, שתיהן אסורות, שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת. היתה אחת והיא של רבים, אסורה עד שיעריבו.

ז בני חצר ובני מרפסת שעירבו אילו לעצמן ואילו לעצמן, כל שגבוה עשרה טפחים למרפסת, פחות מיכן, לחצר. במי דברים אמורים בזמן שהן של רבים ועירבו אילו לעצמן ואילו לעצמן, או שהיו של יחידים ושכחו ולא עירבו, אבל אם היו של רבים ושכחו ולא עירבו, הגג והמרפסת והחצר ואכסדרה כולן רשות אחת הן.

ח חצר גדולה שנפרצה לרשות הרבים, ונשתיירו בה גדודיות גבוהות עשרה טפחים, עד עשר אמה מותר, מפני שהוא כפתח, פחות מכן, מותרין לאותה שבת, ואסורין לעתיד לבא דברי ר' מאיר, וחכמים או' אם מותרין לאותה שבת מותרין לעתיד לבא, ואם אסורין לעתיד לבא אסורין לאותה שבת.

ט וקטנה שאינה אלא כעשר אמות, ניטלה דפנה לרשות הרבים, ונשתייר בה פס מיכן ופס מיכן, מותר. ניטלה כולה, מותרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא דברי ר' יהודה, ר' יוסה אומ' אם מותרין לאותה שבת מותרין לעתיד לבא, ואם אסורין לעתיד לבא אסורין לאותה שבת.

י חלון שמקצתה בתוך עשרה ומקצתה למעלה מעשרה, מערבין שנים, ואין מערבין אחד. היתה כולה למעלה מעשרה טפחים, ומיעטה באבנים, ובכפתים, ובסולם הצורי, או שהביא נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעו בה, מערבין שנים, ואם רצו מערבין אחד. פחות מיכן, מערבין אחד, ואין מערבין שנים.

יא היתה רחבה מראשה אחד וצרה מראשה אחד, הרי זה מרחיב את מקום הצר.

יב חלון שהוא ארבעה על ארבעה טפחים, עושה לה סריגית ומבטלה. כיוצא בו מי שהיו לו חנויות פתוחות לרשות הרבים ופתוחות לחצירו, אם אין שם אלא דבר מועט מביא ומטלטל מזו לזו. היתה חצר ובה דיורין, עירבו מותרין, לא עירבו אסורין.

יג אחד חלון שבין שני בתים, ואחד חלון שבין שתי חצרות, ואחד חלון שבין שתי עליות, ואחד חלון שבין שתי גגות, ואחד חלון שבין שני דיורין. וגשרים ונפשות ורשות הרבים המקורה, מטלטלין תחתיהן בשבת דברי ר' יהודה, וחכמים אוסרין. יתר על כן אמ' ר' יהודה שתי חצרות זו כנגד זו ברשות הרבים, נותנין לחי מיכן ולחי מיכן, או קורה מיכן וקורה מכאן, ומערבין ונושאין ונותנין באמצע, וחכמים אומ' אין מערבין רשות הרבים

בכך. מודין חכמים לר' יהודה במעשה גינסר שזה פותח דלת קרפיפו וסותם רשות הרבים, וזה פותח דלת קרפיפו וסותם רשות הרבים, שמערבין ונושאין ונותנין באמצע, שכל מחיצה שנעשת בשבת, בין אנוסין בין שוגגין בין מוטעין, חרי זו מחיצה. החזירו פתחים למקומן, חזרו לאיסורן. חצר שגגותיה מבוצרין כל אחד ואחד רשות לעצמו.

יד (פי"א בכי"ע) כל גגות העיר רשות אחת. אסור לעלות ולהוריד מחצר לגגות, ומגגות לחצר. וכולן ששבתו בחצר מותרין ליטלטל בחצר, ושבגגות מותרין ליטלטל בגגות דברי ר' מאיר, וחכמים או' כל אחד רשות לעצמו. אמ' להם ר' מאיר אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא עירבו שאסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים ומבתים לחצר, וכולן ששבתו בחצר מותרין ליטלטל בחצר, מה נשתנה גג מחצר? אמרו לו לא אם אמרת בחצר שאין תחתיה דיורין, תאמר בגגות שיש תחתיהן דיורין. אמ' להם אף חצר פעמים שיש תחתיה דיורין. אמרו לו לא אם אמרת בחצר שאין כל אחד ואחד מכיר את שלו, תאמר בגגות שכל אחד ואחד מכיר את שלו. אמ' להם הרי שהיתה חלוקה, או שהיתה עשויה פסיפס, לא כל אחד ואחד מכיר את שלו? אמ' ר' שמעון בן לעזר עד כאן היתה תשובה. ר' שמעון או' הגג והמרפסת החצר והאכסדרה כולן רשות אחת הן.

פרק ח

א (בכי"ע המשך פי"א) שתי חצרות אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום וגגותיהן שוין, הגגות רשות לעצמן, והחצרות כל אחת ואחת רשות לעצמה. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, ובכפתים, ובסולם הצורי, או שהביא נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעו בה, מערבין שנים, ואם רצו מערבין אחד. פחות מיכן, מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

ב שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים, בין זו לזו ארבעה טפחים, מערבין שנים, ואין מערבין אחד. פחות מכאן, מערבין אחד, ואין מערבין שנים.

ג שלש דיוטאות זו למעלה מזו, עליונה ותחתונה של אחד ואמצעית של אחד, לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אבל משלשל הוא מן התחתונה לעליונה שלא כדרך אמצעית.

ד משלשל אדם קדירה של בשר ונותנה על גבי זיז שרחוב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחי' אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות דרך רשות.

ה צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן, קולט בין ביד בין בכלי, ומכניס לתוך ביתו. היה עומד ברשות היחיד, ופשט ידו לרשות הרבים והיא מלאה אכלין ומשקין, ומוציאה ומכניסה אצלו. היה עומד ברשות הרבים, ופשט ידו לרשות היחיד והיא מליאה אוכלין ומשקין, ומוציאה אצלו.

ו גמל שראשו ורובו בפנים, אובסין אותו בפנים, בחוץ, אובסין אותו בחוץ. אפוטני כלים פותחין ונועלין בהן, ושבקרקע' אסור'. אחרים אומ' אף שבקרקעות פותחין ונועלין בהן.

ז הכוהה ברשות הרבים, וכל מי שנתלש רוקו בפיו, לא יהלך ארבע אמות עד שירוק.

ח שתי מטהרות זו על גבי זו, נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו. ר' שמעון בן מנסיא אומ' שתי בריכות אחת של חמין ואחת של צונן, נוטל את הפקק מבנתים, כדי שירדו חמין לתוך הצונן וצונן לתוך החמין, ובלבד שיחזיר את הפקק למקומו. ולא עוד אלא שנוטל את הפקק, כדי שיצאו מים וילכו להם, ואם בשביל שתינגב אסור.

ט פוקקין את הביב בסודרין ובכל דבר המיטלטל, כדי שלא יציפו המים את האכלים ואת הכלים. אין פוקקין את הביב, כדי שירדו מים לבור. ר' מנחם איש גליא אומ' צנור שעלו בו קוצים וקישושות, דורסן ברגל בצינעה, כדי שיצאו המים וילכו להם.

י חבילה של עצים וסוכה של קוצים שעשאן דלת לפרצה ולחצר, אם היו קשורות ותלויות, פותחין ונועלין בהן, ואם לאו, אין פותחין ונועלין בהן, אחרים אומ' היתה כבושה באבנים מראשה אחד, אין רשיי ליגע בהן. נתלו בה קוצין ודופקנין, מפשר בידו בצנעה, ובלבד שלא יקרע, ושל בהמה, דורס ברגליו.

יא מחצלות פרוסות על פתחי חנויות ברשות הרבים, אם היו קשורות ותלויות פותחין בהן ונועלין, ואם לאו, אין פותחין ונועלין בהן. עשה להם ציר, של קנים ושל שובלין של כל דבר, פותחין ונועלין בהן בשבת, ואין צריך לומ' ביום טוב. נשברו ציריה, אין פותחין ואין נועלין בה ביום טוב, ואין צריך לומ' בשבת.

יב דלת הגוררת, ומחצלת הגוררת, וקנקלין הגרור, פותחין ונועלין בהן בשבת, ואין צריך לומ' ביום טוב. דלת שיש לה ציר, פותחין ונועלין בה בשבת.

יג היה יושב וקורא בספר על האסקופ', ונתגלגל ספר מידו לפנים, ולחוץ, גוללו מיכן ומיכן, ומניחו אבית אגיף. אבל מפתח אינו כן, אלא כל זמן שבית מנעול למעלה מעשרה טפחים נוטל את המפתח מן האסקופה ונותנו למנעול ופותח, ומטלטלו בתוך הבית, ומחזירו למנעול ונועל, ונוטלו ומניחו בחלון שעל גבי שקוף. אם יש בפי חלון ארבעה על ארבעה טפחים, אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

יד מלבן של ספקלריא, ומריגין של חלונות, פותחין ונועלין בהן, אם היו נשמטין, אסורין. נגר נשמט אסור, נקמז מותר, ר' יהודה אומ' נקמז, אע"פ שאין נשמט.

טו נגר נגרר, אם היה קשור ותלוי, פותחין ונועלין, ואם לאו, אין פותחין ונועלין בו, ר' יהודה או' קשור, אע"פ שאינו תלוי. אי זהו נגר הנגרר, כל שקשור ותלוי וראשו אחד מונח בארץ, מותר במקדש, ואסור במדינה, ר' יהודה אומ' אף זה במדינה מותר. אי זהו במדינה אסור, כל שאינו לא קשור ולא תלוי, נוטלו ומניחו בזוית. המוצא תפלין, מכניסן זוג זוג, ר' יהודה אומ' שנים שנים. אחד האיש ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות, ר' יהודה אוסר בחדשות, ומתיר בישנות.

טז המוצא ספר בשדה, יושב ומשמרו ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו, ובסכנה מניחו והולך לו. אם היו גשמים יורדין, הרי זה מתעטף בעור, וחוזר ומכסה אותו.

יז מי שיצא לרשות הרבים ונזכר שיש תפלין בראשו, מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו. אם היה בית המדרש, נוטלן ומניחן במקום המוצנע.

יח מחזירין ציר התחתון של דלת שידה תיבה ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור, של יציע, של דות, הרי זה לא יחזיר, ואם החזיר חייב חטאת.

יט נימת כנור שנפסקה, קושרין אותה. קשרה ונפסקה, קושרין אותה. אמ' ר' שמעון בן לעזר והלא אין קושרין אותה אין לה קול, אלא משלשל מלמעלה ועונב מלמטה.

כ כהן שעלתה לו יבלת במתניו, חבירו חותכה לו בשיניו, במקדש, אבל לא במדינה. אם בכלי, כאן וכאן אסור.

כא אין ממלין בעדשה בשבת. אם כחס על חבל, ועל משיחה, הרי זה מותר.

כב אין ממלין מבאר הקר בגלגל ביום טוב. וכשעלו בני הגולה וחנו עליה התירו להם נביאין להיות ממלין מבור הקר בגלגל ביום טוב. ולא כל בורות הקר התירו, אלא אותה שחנו עליה בלבד.

כג הלכות שבת, חגיגות, ומעילות, כהררין התלוין בסערה, מקרא מועט והלכות מרובות, ואין להם על מי שיסמוכו. מיכן אמ' ר' יהושע צבתה בצבתא מתעבדא, צבתא קדמיתא מה הות, הא לאיי בריה הות.

כד הדינין והעבודות הטהרות והטמאות והעריות, ומוסף עליהן ערכין וחרמין והקדשות ומעשר שני, מקרא מרובה מדרש והלכות מרובות, ויש להן על מי שיסמוכו. אבה יוסה בן חנן אומ' אילו שמנה מקצעות של תורה גופי הלכות.

סליק פירקא

וסליקא מסכתא דעירובין